

**Xarxa de Museus
d'Etnologia de Catalunya**
Els museus de les persones

Programa d'Actuacions 2025-2028

Resum executiu

Programa d'Actuacions 2025-2028

Abordatge del nou programa coherent amb la diagnosi i en un marc d'alineament transversal al Pla de Museus - Museus 2030.

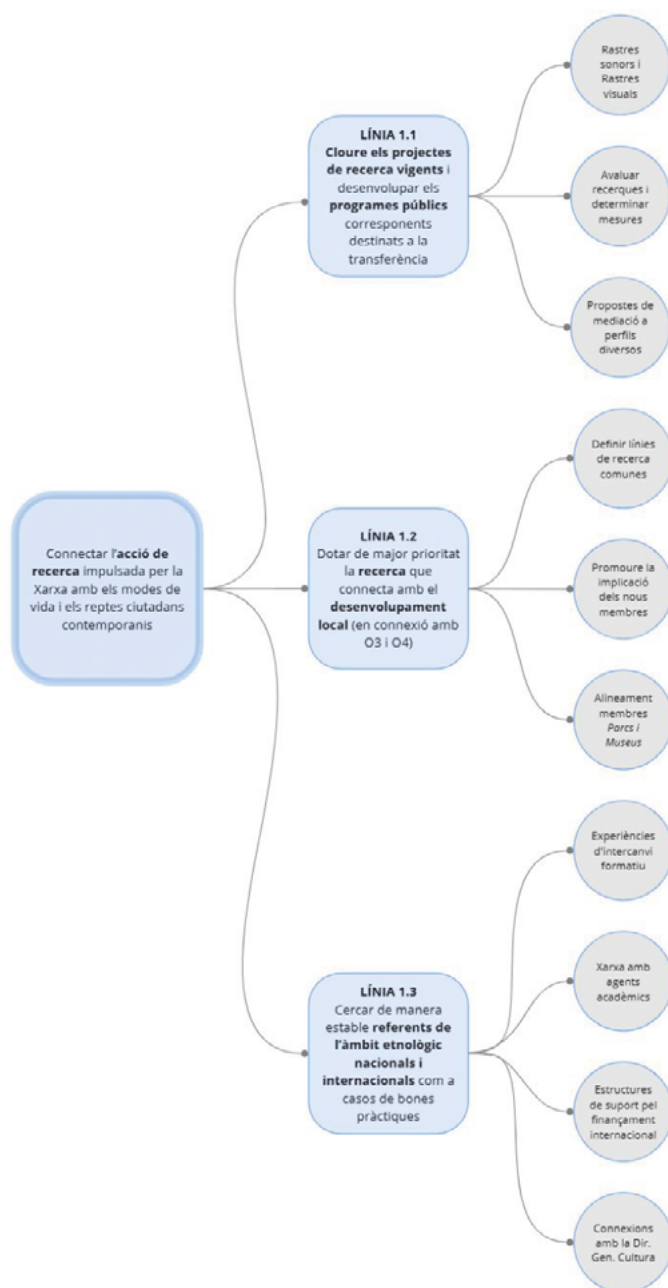
Document realitzat per l'empresa Alisis Cultural i elaborat per Taína López Cruz, Cristina Tembleque Vilalta i Marc Francesch Camps

Objectiu

Connectar l'acció de recerca impulsada per la Xarxa amb els modes de vida i els reptes ciutadans contemporanis

Orientar la definició de les línies de recerca comunes a la implicació rotativa dels membres, tot cercant una major connexió amb les identitats locals i territorials, al mateix temps que vers els reptes de la contemporaneïtat, sent una via per a construir connexions evidents en àmbits com la sostenibilitat.

Línies d'actuació

Línia 1.1 Cloure els projectes de recerca vigents i desenvolupar els programes públics corresponents destinats a la transferència

- 1.1.1. Concloure els processos de recerca de Rastres sonors i Rastres visuals, tot duent a terme un retorn adequat als membres de la Xarxa per tal de promoure'n la itinerància de l'exposició resultant.
- 1.1.2. Avaluar el procés d'ambdues recerques per tal de determinar, amb precisió, les mesures que han de regir el nous processos que la Xarxa emprengui en el futur.
- 1.1.3. Donar suport als museus membres per al disseny i implementació de propostes de mediació destinades a segments de destinatari diversos en el marc de la itinerància de les dues exposicions.

Línia 1.2 Dotar de major prioritat la recerca que connecta amb el desenvolupament local (en connexió amb O3 i O4)

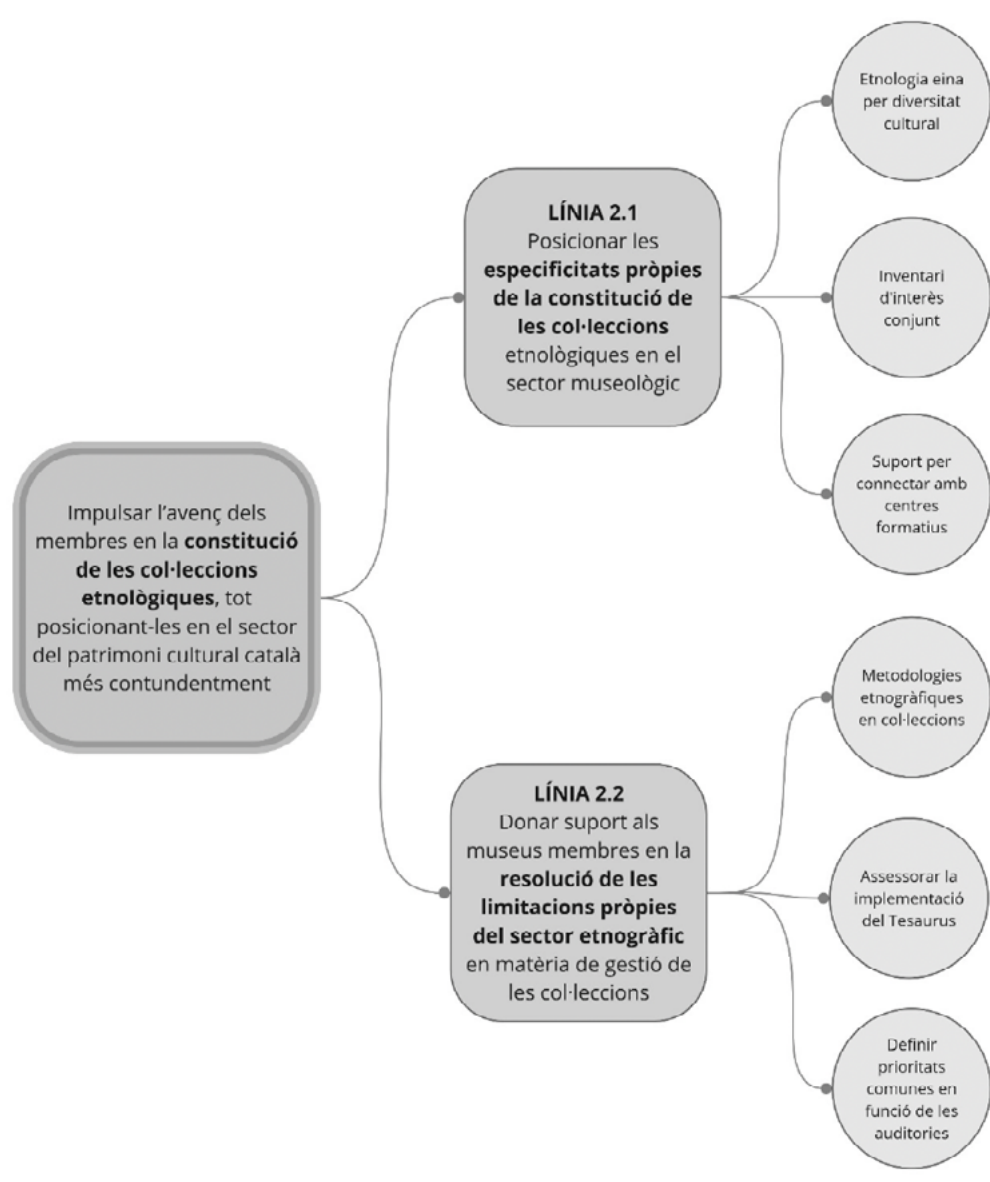
- 1.2.1. Definir les línies de recerca comunes que permetin avançar en la consolidació dels programes que contribueixen al desenvolupament local, com són el programa d'Artesania i Museus i Parcs i Museus.
- 1.2.2. Promoure la implicació de nous museus membre en el programa d'Artesania i Museus a través d'accions de recerca que permetin generar un estat de la qüestió sobre l'activitat en l'entorn d'influència dels museus.
- 1.2.3. Promoure l'alineament metodològic entre els museus que participen de Parcs i Museus per tal de dotar de major coherència el programa, entenent-lo com a un espai de recerca orientada a les formes d'implicació ciutadana.

Línia 1.3 Cercar de manera estable referents de l'àmbit etnològic nacionals i internacionals com a casos de bones pràctiques

- 1.3.1. Organitzar intercanvis d'experiències en format de visita tècnica, de conferència, o de taller, com a proposta formativa en la matèria destinada als membres, en coherència amb altres línies d'acció.
- 1.3.2. eixir progressivament xarxa amb agents del món acadèmic i altres agents d'interès a través de la definició de programes de recerca comú, en coherència amb altres línies d'acció.
- 1.3.3. Establir estructures de suport que permetin participar de vies de finançament de l'àmbit de la cooperació internacional adreçades a sostenir aquesta tipologia de connexions.
- 1.3.4. Cercar connexions amb la Direcció General de Cultura Popular de la Generalitat de Catalunya per treballar en projectes comuns.

Impulsar l'avenç dels membres en la constitució de les col·leccions etnològiques, tot posicionant-les en el sector del patrimoni cultural català més contundentment

Enfortir la capacitat dels museus membres d'atendre les singularitats de les col·leccions d'etnologia i reivindicar la seva contribució al sector del patrimoni i més concretament el museològic, mentre es consensuen les polítiques d'adquisicions a nivell de conjunt per tal de poder traslladar-les a l'estratègia de la col·lecció nacional

Línies d'actuació

Línia 2.1 Posicionar les especificitats pròpies de la constitució de les col·leccions etnològiques en el sector museològic

2.1.1 Posicionar la disciplina etnològica com a àmbit estratègic per a l'abordatge de la diversitat cultural, tot sensibilitzant i reivindicant el seu rol en la societat contemporània i allunyant-la de concepcions lligades als colonialismes o nocions supremacistes.

2.1.2 Elaborar un inventari d'ítems d'interès per al conjunt dels museus membres, que permeti prevenir possibles punts on aquests interessos es solapin i traslladar propostes coherents al Servei de Museus i Bens Mobles en relació a les adquisicions de la Col·lecció Nacional.

2.1.3 Oferir suport als museus membres per tal de connectar amb els centres formatius de l'àmbit restauració de bens mobles, així com altres formacions relatives a la gestió de les col·leccions per tal de facilitar l'accés a aquest tipus d'estades de pràctiques per part dels museus.

Línia 2.2 Donar suport als museus membres en la resolució de les limitacions pròpies del sector etnogràfic en matèria de gestió de les col·leccions

2.2.1. Promoure l'adopció de metodologies etnogràfiques en l'estudi i tractament de les col·leccions per tal de disposar d'un marc o protocol comú.

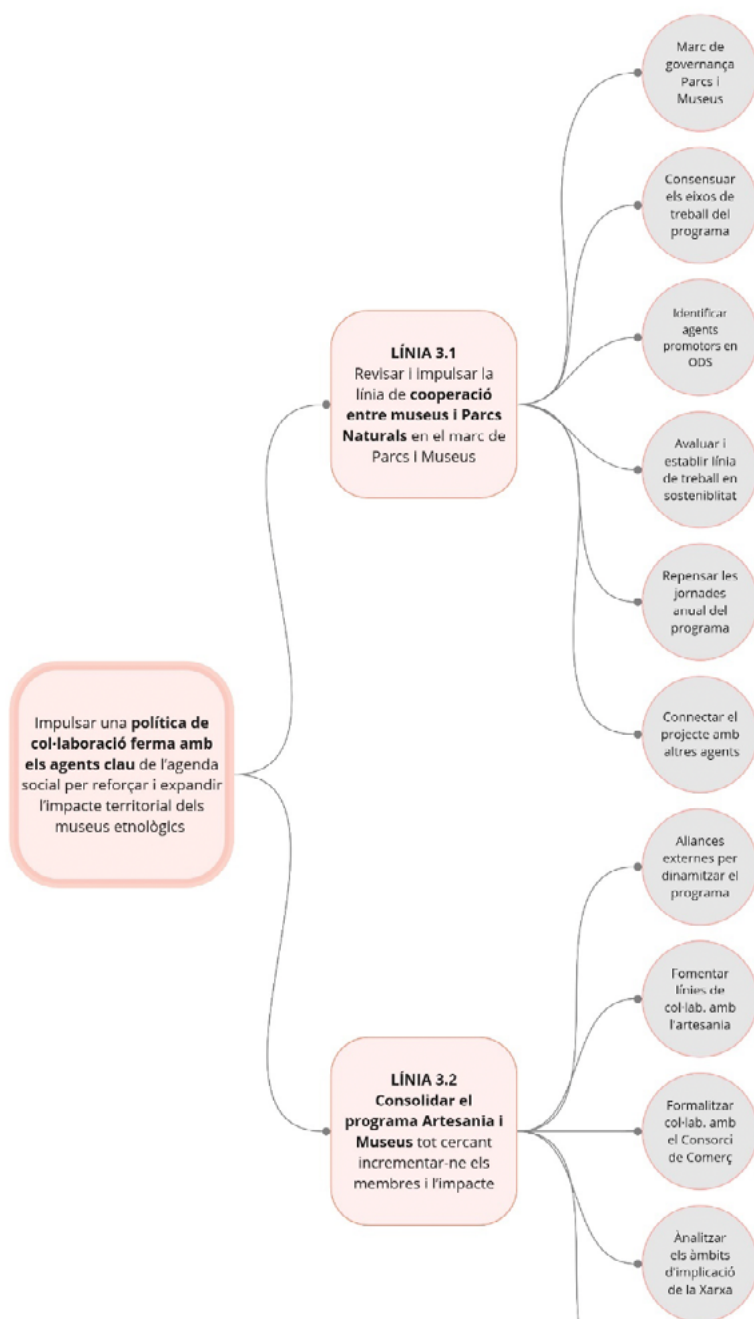
2.2.2. Assessorar la implementació del Tesauro en els casos en que els museus membres topen amb majors dificultats per a fer-lo efectiu.

2.2.3 Definir les prioritats comunes a partir dels resultats de les auditories de reserves, per tal de prioritzar solucions que puguin basar-se en economies d'escala que permetin complementar accions reeixides (i de continuïtat) com poden ser accions complementàries a la desinsecció que duu a terme el Museu Etnogràfic de Ripoll.

Impulsar una política de col·laboració ferma amb els agents clau de l'agenda social per reforçar i expandir l'impacte territorial dels museus etnològics

Liderar iniciatives que obrin escenaris d'aprofitament mutu entre la XMEC i altres àrees de gestió de les polítiques socials a diferents nivells, per tal de consolidar col·laboracions estratègiques i estables amb les seves agendes i posicionar els museus etnològics com a espais de transformació de la societat cap a un model més sostenible, tot aprofitant el reconeixement creixent de la transversalitat cultural i el marc que proporciona l'Agenda 2030.

Línies d'actuació

Línia 3.1 Revisar i impulsar la línia de cooperació entre museus i Parcs Naturals en el marc de Parcs i Museus

- 3.1.1 Definir el marc de governança que ha d'orientar la relació i presa de decisions entre parcs i museus membres del Programa Parcs i Museus, donant-lo d'un marc formal de funcionament estructural.
- 3.1.2 Consensuar els eixos de treball del programa per tal de prevenir la dispersió de les iniciatives existents, tot posant en valor l'experiència acumulada al llarg dels anys precedents.
- 3.1.3 Identificar agents promotors dels pactes internacionals en matèria dels Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS), entre d'altres, tot comptant amb Parcs i Museus com un projecte insígnia de la XMEC.
- 3.1.4 Avaluar la contribució de les accions que engloba el programa als reptes en relació la sostenibilitat, tot establint una línia de treball i formativa continuada en aquest àmbit.
- 3.1.5 Reconceptualitzar les jornades anuals del programa a favor d'una major projecció de l'aproximació innovadora que el programa defensa i dels museus membres en si mateixos.
- 3.1.6 Interconnectar el projecte, en consens amb els parcs, amb agents d'altres àmbits d'especialitat, com pot ser la salut, per tal d'enfortir la transversalitat de la contribució de l'etnologia.

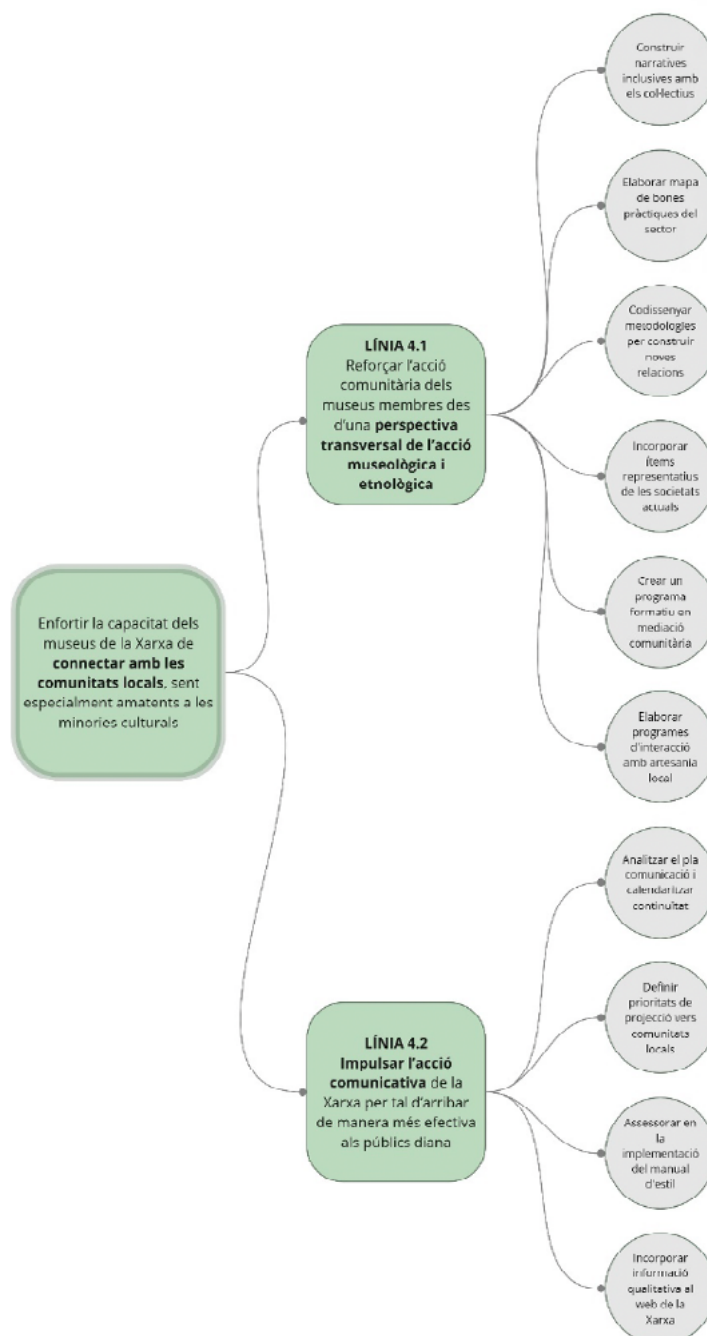
Línia 3.2 Consolidar el programa Artesania i Museus tot cercant incrementar-ne els membres i l'impacte

- 3.2.1 Entès com un projecte innovador particular de la XMEC, cercar aliances amb agents externs a l'àmbit museològic, del context tan nacional com internacional, per a incorporar altres pràctiques que contribueixin a la dinamització del programa i a l'increment dels impactes que genera en el seu entorn.
- 3.2.2 Assessorar i fomentar (econòmicament) la creació i desenvolupament de línies de col·laboració per enfortir el vincle entre l'artesanía i museus.
- 3.3.3 Formalitzar la col·laboració estable amb el Consorci de Comerç, Artesania i Moda de Catalunya.
- 3.2.4 Analitzar els àmbits que poden vehicular la implicació de membres de la Xarxa en el programa, per tal d'incrementar-ne la participació.
- 3.2.5 Elaborar una guia de bones pràctiques sobre la contribució dels museus etnològics al desenvolupament local i sostenible.

Objectiu

Enfortir la capacitat dels museus de la Xarxa de connectar amb les comunitats locals, sent especialment amatents a la diversitat ciutadana

Contribuir al desenvolupament de l'acció comunitària per part dels museus membres, per tal d'incorporar aquesta faceta de manera estratègica a l'acció dels membres, al mateix temps que generar un espai d'innovació en comú per a l'intercanvi de mirades i experteses.

Línies d'actuació

Línia 4.1 Reforçar l'acció comunitària dels museus membres des d'una perspectiva transversal de l'acció museològica i etnològica

4.1.1 Acompanyar els museus en la identificació d'aquelles necessitats específiques dels col·lectius ciutadans diversos presents en les seves comunitats locals per tal de construir, a partir de les col·leccions de que disposen, narratives que els interpel·lin de forma inclusiva.

4.1.2 Elaborar un mapa d'experiències comunitàries al sector que representin bones pràctiques existents tan en el context nacional com internacional, en el marc d'una reflexió continuada sobre el rol i la contribució dels museus etnològics a les comunitats locals.

4.1.3 Codissenyar metodologies d'intervenció comunitària que permetin als museus membres construir noves relacions amb els col·lectius perifèrics, incloent accions educatives que recorrin a l'artesanía com a component de mediació.

4.1.4 Fomentar que els museus que aglutinen ítems representatius de la realitat contemporània puguin incorporar a les seves col·leccions elements que corresponguin a la realitat diversa de les societats locals corresponents.

4.1.5. Crear un programa formatiu estable per als equips dels museus que intervenen en l'acció cultural, educativa i comunitària dels museus membres.

4.1.6 Impulsar la generació de programes d'activitats específics per part dels museus membres, en interacció amb l'activitat artesana característica del seu entorn, comptant amb visites a tallers, o elements destacats a les seus dels museus, entre d'altres.

Línia 4.2 Impulsar l'acció comunicativa de la Xarxa per tal d'arribar de manera més efectiva als públics diana

4.2.1 Analitzar l'assoliment del pla de comunicació de la Xarxa i elaborar un nou calendari que estructurí les accions que han de tenir continuïtat, atès que el calendari que va establir aquest pla conclouia el desembre de 2023 i moltes de les accions encara s'han d'executar.

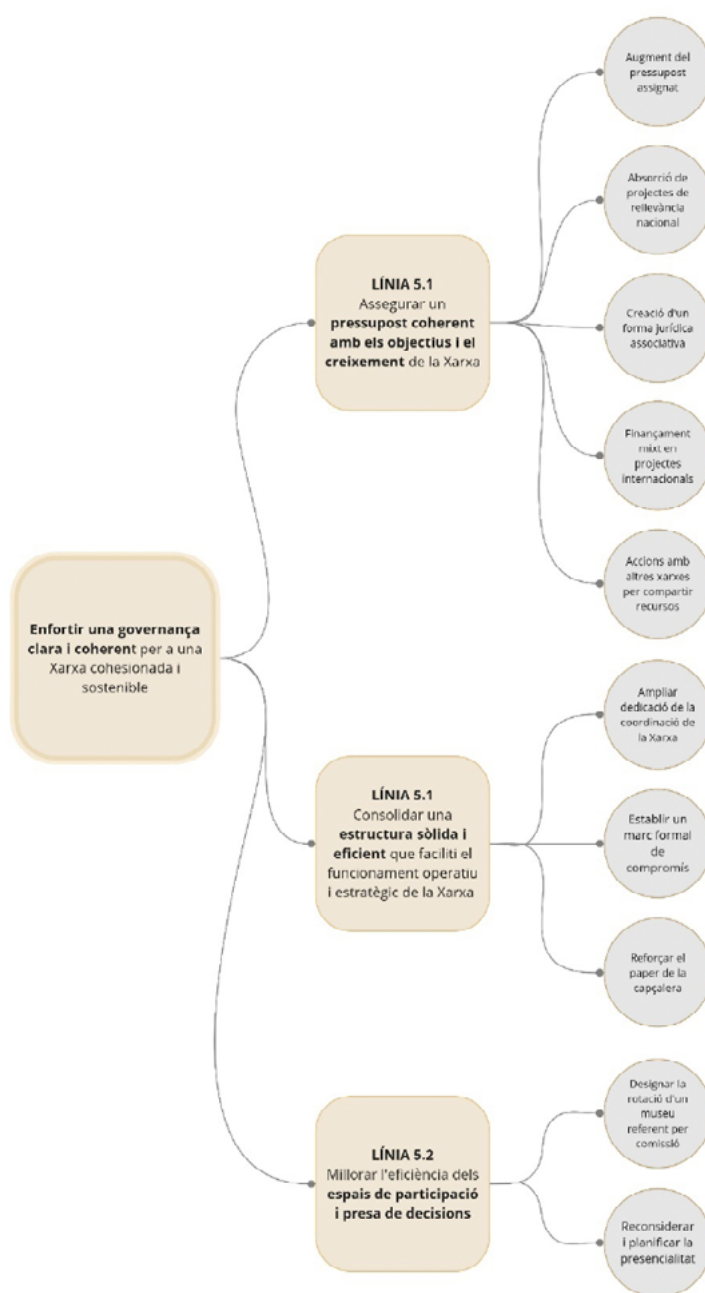
4.2.2 Definir les prioritats dels museus membres en matèria de projecció vers les comunitats locals per tal d'establir consensos sobre les accions comunicatives que la Xarxa canalitza.

4.2.3 Assessorar i donar suport econòmic als museus membres per a la implementació del manual d'estil.

4.4.4 Incorporar progressivament al web informació qualitativa que reflecteixi la riquesa de l'activitat de la Xarxa.

Enfortir una governança clara i coherent per a una Xarxa cohesionada i sostenible

Consolidar una estructura de governança clara en la seva raó de ser i en la seva temàtica etnològica, que reforci la cohesió, el sentit de pertinença i la sostenibilitat de la Xarxa i que disposi de mecanismes de coordinació operatius i eficients, millorant la presa de decisions i optimitzant els recursos disponibles.

Línies d'actuació

Línia 5.1 Assegurar un pressupost coherent amb els objectius i el creixement de la Xarxa

- 5.1.1 Procurar l'augment del pressupost assignat a la Xarxa en funció del creixement de membres i projectes.
- 5.1.2 Promoure l'absorció de projectes de rellevància nacional per part d'instàncies administratives superiors, com en el cas del programa Parcs i Museus.
- 5.1.3 Estudiar la creació d'una forma jurídica associativa vinculada als propòsits de la Xarxa, per facilitar la captació de recursos propis.
- 5.1.4 Explorar vies de finançament mixt en el marc de projectes en col·laboració amb organismes internacionals, en l'àmbit de l'Agenda 2030.
- 5.1.5 Identificar accions que permetin compartir recursos amb altres xarxes temàtiques, aprofitant la transversalitat de la temàtica etnològica.

Línia 5.2 Consolidar una estructura sòlida i eficient que faciliti el funcionament operatiu i estratègic de la Xarxa

- 5.2.1 Ampliar la dedicació de la coordinació de la Xarxa a jornada completa i revisar el model contractual per tal de garantir estabilitat i eficiència.
- 5.2.2 Establir un marc formal de compromís per part dels membres, amb una definició clara de rols, drets i deures adaptats a les capacitats de cadascú, tot especificant el protocol d'incorporació de nous membres i de implicació gradual en els projectes actius.
- 5.2.3 Reforçar el paper de la capçalera com a facilitadora i dotar-la dels suports externs tècnics especialitzat en patrimoni etnològic quan sigui precís.

Línia 5.3 Millorar l'eficiència dels espais de participació i presa de decisions

- 5.3.1 Designar rotatòriament un museu referent per comissió, responsable de la coordinació de les accions, el seguiment efectiu del calendari i la transmissió dels continguts i resultats al plenari, tot fent visible la rellevància d'aquest rol als titulars dels museus que l'assumeixen.
- 5.3.2 Reconsiderar i planificar la presencialitat, tant a les reunions plenàries com en el marc d'altres trobades o viatges per tal d'afavorir la cohesió i participació activa.

Calendari de desplegament

Preparació / Implementació
Consolidació / Tancament

Quadre síntesi			Anualitats			
OBJECTIU 1: Connectar l'acció de recerca impulsada per la Xarxa amb els modes de vida i els reptes ciutadans contemporanis						
Núm. Línia	Descripció de la línia	Descripció de la mesura	2025	2026	2027	2028
Línia 1.1.	Cloure els projectes de recerca vigents i desenvolupar els programes públics corresponents destinats a la transferència	Concloure els processos de recerca de Rastres sonors i Rastres visuals, tot duent a terme un retorn adequat als membres de la Xarxa per tal de promoure'n la itinerància de l'exposició resultant.				
		Avaluar el procés d'ambdues recerques per tal de determinar, amb precisió, les mesures que han de regir el nous processos que la Xarxa emprengui en el futur.				
		Donar suport als museus membres per al disseny i implementació de propostes de mediació destinades a segments de destinatari diversos en el marc de la itinerància de les dues exposicions.				
Línia 1.2.	Dotar de major prioritat la recerca que connecta amb el desenvolupament local (en connexió amb O3 i O4).	Definir les línies de recerca comunes que permetin avançar en la consolidació dels programes que contribueixen al desenvolupament local, com són el programa d'Artesania i Museus i Parcs i Museus.				
		Promoure la implicació de nous museus membre en el programa d'Artesania i Museus a través d'accions de recerca que permetin generar un estat de la qüestió sobre l'activitat en l'entorn d'influència dels museus.				
		Promoure l'alineament metodològic i de qualitat entre els museus que participen de Parcs i Museus per tal de dotar de major coherència el programa i garantir una incorporació adient de nous membres, tot entenent el programa com a un espai de recerca orientada a les formes d'implicació ciutadana.				
Línia 1.3.	Cercar de manera estable referents de l'àmbit etnològic nacionals i internacionals com a casos de bones pràctiques	Organitzar intercanvis d'experiències en format de visita tècnica, de conferència, o de taller, com a proposta formativa en la matèria destinada als membres, en coherència amb altres línies d'acció.				
		Teixir progressivament xarxa amb agents del món acadèmic i altres agents d'interès a través de la definició de programes de recerca comú, en coherència amb altres línies d'acció.				
		Establir estructures de suport que permetin participar de vies de finançament de l'àmbit de la cooperació internacional adreçades a sostenir aquesta tipologia de connexions.				
		Cercar connexions amb la Direcció General de Cultura Popular de la Generalitat de Catalunya per treballar en projectes comuns.				

Quadre síntesi			Anualitats			
OBJECTIU 2: Impulsar l'avenç dels membres en la constitució de les col·leccions etnològiques, tot posicionant-les en el sector del patrimoni cultural català més contundentment						
Núm. Línia	Descripció de la línia	Descripció de la mesura	2025	2026	2027	2028
Línia 2.1.	Posicionar les especificitats pròpies de la constitució de les col·leccions etnològiques en el sector museològic	Posicionar la disciplina etnològica com a àmbit estratègic per a l'abordatge de la diversitat cultural, tot sensibilitzant i reivindicant el seu rol en la societat contemporània i allunyant-la de concepcions lligades als colonialismes o nocions supremacistes.				
		Elaborar un inventari d'ítems d'interès per al conjunt dels museus membres, que permeti prevenir possibles punts on aquests interessos es solapin i traslladar propostes coherents al Servei de Museus i Bens Mobles en relació a les adquisicions de la Col·lecció Nacional.				
		Oferir suport als museus membres per tal de connectar amb els centres formatius de l'àmbit de restauració de bens mobles, així com altres formacions relatives a la gestió de les col·leccions per tal de facilitar l'accés a aquest tipus d'estades de pràctiques per part dels museus.				
Línia 2.2.	Donar suport als museus membres en la resolució de les limitacions pròpies del sector etnogràfic en matèria de gestió de les col·leccions	Promoure l'adopció de metodologies etnogràfiques en l'estudi i tractament de les col·leccions per tal de disposar d'un marc o protocol comú.				
		Assessorar la implementació del Tesauro en els casos en que els museus membres topen amb majors dificultats per a fer-lo efectiu.				
		Definir les prioritats comunes a partir dels resultats de les auditories de reserves, per tal de prioritzar solucions que puguin basar-se en economies d'escala que permetin complementar accions reeixides (i de continuïtat) com poden ser accions complementàries a la desinsecció que duu a terme el Museu Etnogràfic de Ripoll.				

Quadre síntesi			Anualitats			
OBJECTIU 3: Impulsar una política de col·laboració ferma amb els agents clau de l'agenda social per reforçar i expandir l'impacte territorial dels museus etnològics						
Núm. Línia	Descripció de la línia	Descripció de la mesura	2025	2026	2027	2028
Línia 3.1.	Revisar i impulsar la línia de cooperació entre museus i Parcs Naturals en el marc de Parcs i Museus	Definir el marc de governança que ha d'orientar la relació i presa de decisions entre parcs i museus membres del Programa Parcs i Museus, donant-lo d'un marc formal de funcionament estructural.				
		Consensuar els eixos de treball del programa per tal de prevenir la dispersió de les iniciatives existents, tot posant en valor l'experiència acumulada al llarg dels anys precedents.				
		Identificar agents promotors dels pactes internacionals en matèria dels Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS), entre d'altres, tot comptant amb Parcs i Museus com un projecte insígnia de la XMEC.				
		Avaluar la contribució de les accions que engloba el programa als reptes en relació la sostenibilitat, tot establint una línia de treball i formativa continuada en aquest àmbit.				
		Reconceptualitzar les jornades anuals del programa a favor d'una major projecció de l'aproximació innovadora que el programa defensa i dels museus membres en si mateixos.				
		Interconnectar el projecte, en consens amb els parcs, amb agents d'altres àmbits d'especialitat, com pot ser la salut, per tal d'enfortir la transversalitat de la contribució de l'etnologia.				
Línia 3.2.	Consolidar el programa Artesania i Museus tot cercant incrementar-ne els membres i l'impacte	Entès com un projecte innovador particular de la XMEC, cercar aliances amb agents externs a l'àmbit museològic, del context tan nacional com internacional, per a incorporar altres pràctiques que contribueixin a la dinamització del programa i a l'increment dels impactes que genera en el seu entorn.				
		Assessorar i fomentar (econòmicament) la creació i desenvolupament de línies de col·laboració per enfortir el vincle entre l'artesanía i museus.				
		Formalitzar la col·laboració estable amb el Consorci de Comerç, Artesania i Moda de Catalunya.				
		Analitzar els àmbits que poden vehicular la implicació de membres de la Xarxa en el programa, per tal d'incrementar-ne la participació.				
		Elaborar una guia de bones pràctiques sobre la contribució dels museus etnològics al desenvolupament local i sostenible.				

Quadre síntesi				Anualitats			
OBJECTIU 4: Enfortir la capacitat dels museus de la Xarxa de connectar amb les comunitats locals, sent especialment amatents a les minories culturals							
Núm. Línia	Descripció de la línia	Descripció de la mesura	2025	2026	2027	2028	
Línia 4.1.	Reforçar l'acció comunitària dels museus membres des d'una perspectiva transversal de l'acció museològica i etnològica	Acompanyar els museus en la identificació d'aquelles necessitats específiques dels col·lectius ciutadans diversos presents en les seves comunitats locals per tal de construir, a partir de les col·leccions de que disposen, narratives que els interpel·lin de forma inclusiva.					
		Elaborar un mapa d'experiències comunitàries al sector que representin bones pràctiques existents tan en el context nacional com internacional, en el marc d'una reflexió continuada sobre el rol i la contribució dels museus etnològics a les comunitats locals.					
		Codissenyar metodologies d'intervenció comunitària que permetin als museus membres construir noves relacions amb els col·lectius perifèrics, incloent accions educatives que recorrin a l'artesanía com a component de mediació.					
		Fomentar que els museus que aglutinen ítems representatius de la realitat contemporània puguin incorporar a les seves col·leccions elements que corresponguin a la realitat diversa de les societats locals corresponents.					
		Crear un programa formatiu estable per als equips dels museus que intervenen en l'acció cultural, educativa i comunitària dels museus membres.					
		Impulsar la generació de programes d'activitats específics per part dels museus membres, en interacció amb l'activitat artesana característica del seu entorn, comptant amb visites a tallers, o elements destacats a les seus dels museus, entre d'altres.					
Línia 4.2.	Impulsar l'acció comunicativa de la Xarxa per tal d'arribar de manera més efectiva als públics diana	Analitzar l'assoliment del pla de comunicació de la Xarxa i elaborar un nou calendari que estructurí les accions que han de tenir continuïtat, atès que el calendari que va establir aquest pla conclouïa el desembre de 2023 i moltes de les accions encara s'han d'executar.					
		Definir les prioritats dels museus membres en matèria de projecció vers les comunitats locals per tal d'establir consensos sobre les accions comunicatives que la Xarxa canalitza.					
		Assessorar i donar suport econòmic als museus membres per a la implementació del manual d'estil.					
		Incorporar progressivament al web informació qualitativa que reflecteixi la riquesa de l'activitat de la Xarxa.					

Quadre síntesi			Anualitats			
OBJECTIU 5: Enfortir una clara i coherent per a una Xarxa cohesionada i sostenible						
Núm. Línia	Descripció de la línia	Descripció de la mesura	2025	2026	2027	2028
Línia 5.1.	Assegurar un pressupost coherent amb els objectius i el creixement de la Xarxa.	Procurar l'augment del pressupost assignat a la Xarxa en funció del creixement de membres i projectes.				
		Promoure l'absorció de projectes de rellevància nacional per part d'instàncies administratives superiors, com en el cas del programa Parcs i Museus.				
		Estudiar la creació d'una forma jurídica associativa vinculada als propòsits de la Xarxa, per facilitar la captació de recursos propis.				
		Explorar vies de finançament mixt en el marc de projectes en col·laboració amb organismes internacionals, en l'àmbit de l'Agenda 2030.				
		Identificar accions que permetin compartir recursos amb altres xarxes temàtiques, aprofitant la transversalitat de la temàtica etnològica.				
Línia 5.2.	Consolidar una estructura sòlida i eficient que faciliti el funcionament operatiu i estratègic de la Xarxa.	Ampliar la dedicació de la coordinació de la Xarxa a jornada completa i revisar el model contractual per tal de garantir estabilitat i eficiència.				
		Establir un marc formal de compromís per part dels membres, amb una definició clara de rols, drets i deures adaptats a les capacitats de cadascú, tot especificant el protocol d'incorporació de nous				
		membres i de implicació gradual en els projectes actius				
		Reforçar el paper de la capçalera com a facilitadora i dotar-la dels suports externs tècnics especialitzat en patrimoni etnològic quan sigui precís.				
Línia 5.3.	Millorar l'eficiència dels espais de participació i presa de decisions.	Designació rotatòria d'un museu referent per comissió, responsable de la coordinació de les accions, el seguiment efectiu del calendari i la transmissió dels continguts i resultats al plenari, tot fent visible la rellevància d'aquest rol als titulars dels museus que l'assumeixen.				
		Reconsiderar i planificar la presencialitat, tant a les reunions plenàries com en el marc d'altres trobades o viatges per tal d'afavorir la cohesió i participació activa.				

www.museusetnologia.cat

xarxaetnologia.cultura@gencat.cat